

FAICT, Johannes Josephus, bisschop van Brugge (Leffinge 22 mei 1813 - Brugge 4 januari 1894).

Tot priester gewijd op 9 mei 1838 en na een korte universitaire opleiding in 1840 leraar theologie aan het groot seminarie van Brugge. Superior te Roeselare in 1840, vicaris-generaal in 1856, tot bisschop gewijd op 18 oktober 1864.

Zijn bijna dertig jaar durend episcopaat is in verband met de V.B. van bijzonder belang. Tot op heden is men geneigd geweest de contactpunten met de V.B. eenzijdig te zoeken in de biografieën van Leonard de Bo, Guido Gezelle, Hugo Verriest, Albrecht Rodenbach en andere Westvlaamse figuren. Anderzijds is Mgr. Faict in de meer sociale of politico-religieuze historiografie nog onvolledig belicht. Zijn beleid als superior, als vicaris-generaal en als bisschop doet vrij monolithisch aan en volgt enkele ultramontaans-christelijke principes. Het accent werd gelegd op een burgerlijke pastoraal en op een autoritair-paternalistische aan-

pak, die het bestaande Belgische bestel de beste waarborg vond voor de politico-religieuze belangen. In die visie past wel een bepaalde Vlaamsgezindheid die de moedertaal verbindt aan het behoud van voorvaderlijke christelijke gebruiken. Deze Vlaamsgezindheid kreeg dus een relatieve vrijheid. Hier verwijzen we voornamelijk naar Gezelle en het Westvlaamse particularisme. Op sommige tijdstippen heeft Faict tactische voordelen toegestaan aan de brede stroming die de V.B. uit religieus (rooms-katholiek) integralistisch standpunt tot zich trok.

Men kan zeggen dat Faict elke secularisering van de Vlaamse doeleinden op confessionele gronden afsneed. Deze „ultramontaanse kolonisering” van de V.B. werd voltooid in de schooloorlog van 1879-'84. Dit betekent dat bij de doorbraak van de katholieke partij in juni 1884 de V.B. volgens Faict in een geheel ander licht kwam te staan. De Vlaamse belangen werden nu volkomen ondergeschikt aan die van de katholieke partij. De invloed van Faict in de verkiezingsperiode 1883-'84 is van nationaal belang geweest. Tot in de episcopale brieven van 1925 en '27 (en hun naweën) grijpt men terug naar de formules van 1884, waarvan Faict wel de grote promotor, maar niet de geestelijke vader of de schrijver was.

Faict begreep niets van de draagwijdte en de consequenties van de wet van 15 juni 1883 op de vernederlandsing van het middelbaar onderwijs, hoewel die wet functioneerde als versneller voor het cultuurflamingantisme van de volgende eeuw. Wat de bisschop in de colleges door de maatregelen van juli 1872 en juli 1878 nog kon verhinderen (voornamelijk repressief op het Rodenbach-fenomeen), brak uiteindelijk door dank zij de toegevingen van maart 1890, toegevingen die het gevolg waren van een zeer lange strijd, geleverd door De Vlagge, Pennoen, Kwaepenninck, De Tasche, De Knodse enz., maar ook van de actie van de Oudhoogstudentenbond, De Klauwaert en de opkomende christen-democratie in West-Vlaanderen, zelfs van de grote Vlaamse feesten in Brugge in 1887.

LITERATUUR: *Acta Episcopalia*, 30 dln. (1864-'94, Archief Bisdom Brugge); - *Collectio Epistolarum Episcopaliū*, XI-XV; - E. Verhamme e.a., *De colleges van het bisdom Brugge*, in *Un siècle d'enseignement libre. La Revue catholique des idées et des faits* (1932, p. 155 vlg.); - A. Franco, *Geschiedenis van het traditionalisme aan de Leuvense universiteit 1835-1867*, II (licentiatsverhandeling Kath. Univ. Leuven, 1956); - J. Pollet, *Gebeurtenissen uit het superioraat van J.J. Faict 1849-1856 en A. Frutsaert 1856-1859*, in *De Heraut* (april 1957); - F. Baur, *Albrecht Rodenbach. Het leven, de persoonlijkheid* (1960); - J. Geldhof, *Mgr. Faict over Rodenbach 1877-1882*, in *Biekorf* (april 1961, p. 102-104); - J. Geldhof, *Hugo Verriest en de posthume uitgave van Rodenbach's Gudrun*, in *Biekorf* (mei 1961, p. 146-147); - J. Geldhof, *Groot-vicaris Faict en de Westvlaamse zouaven*, in *Biekorf* (oktober 1963, p. 300-301); - J. Geldhof, *Roeselaarse Blauwvoeter-martelaars. Het beleid van superior Delbar 1869-1884*, in *Biekorf* (november 1964, p. 369-382); - H.J. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse Gedachte*, III-IV (1964-'65); - R. Vanlandschoot, *Historische kanttekeningen bij de doorbraak van het Algemeen Nederlands in de Westvlaamse colleges*, in *Studiën en Berichten*, jg. 54 (1967, p. 66-87); - R. Vanlandschoot, *Algemene oriëntering bij de geschiedenis van de Westvlaamse colleges*, in *Studiën en Berichten*, jg. 55 (1968, p. 168-208); - R. Vanlandschoot, *De studentenbonden in West-Vlaanderen en de wet van 1883*, in *De Leiegouw*, jg. 10 (1968, p. 187-197), jg. 11 (1969, p. 159-168) en jg. 12 (1970, p. 159-172); - K. van Isacker, *Herderlijke brieven over politiek* (1969, nrs. 18, 19, 21, 22, 23); - R. Vanlandschoot, *Van schooloorlog tot reformbeweging. Ideologische achtergronden in het schoolbeleid van bisschop Faict 1878-1886*, in *Studiën en Berichten*, jg. 56 (1969); - R. Boudens, *Kardinaal Goossens en de Vlaamse Beweging*, in *De Maand*, jg. 13, nr. 4 (mei 1970, p. 231-241); - A. van Duinkerken, *De bisschoppen*

Malou en Faict tegenover Gezelle, in *Gezellekroniek*, nr. 6 (1970, p. 98-106); - A. Demeulemeester, *Hendrik Delbar. Superior van het Klein Seminarie*, in *Rollariensis Jaarboek van het Geschied- en Oudheidkundig Genootschap voor Roeselare en Ommeland*, jg. 2 (1970) en jg. 3 (1971); - A. Demeulemeester, *De grote storinge in het St. Amandscollege te Kortrijk 1882*, in *Biekorf* (juli-augustus 1971, p. 193-200); - R. Vanlandschoot, *Ideologische keerpunten in het beleid van bisschop Faict 1878-1887*, in *Studiën en Berichten*, jg. 57 (1970).

ROMAIN VANLANDSCHOOT